

Til
Alexander Ryle, MB

30-9-2024

Sagsnummer i F2
2024 - 18103

Dokumentnummer i F2
6242357

Sagsnummer eDoc
2024-0319212

Kære Alexander Ryle

Tak for din henvendelse af d. 12. september 2024, hvor du stiller følgende spørgsmål til forvaltningen:

1. Kan kommunen bekræfte, om der eksisterer ventelister? og i så fald hvor mange sager er der aktuelt på de forskellige ventelister?
2. Hvilke tiltag planlægges der for at imødegå eventuelle kapacitetsudfordringer?

Socialforvaltningens svar

Socialforvaltningen ligger ikke inde med en komplet oversigt over ventelister på socialområdet. Forvaltningen fremlægger nedenfor de væsentligste udfordringer og aktuelle indsatser til at nedbringe ventelisterne. Spørgsmål 1 og 2 besvares samlet under de enkelte områder.

Generelt kan forvaltningen oplyse, at kommunalbestyrelsen efter servicelovens § 4 er forpligtet til at sikre, at der er tilstrækkelig kapacitet på tværs af tilbud om støtte, omsorg, hjælpemidler, pleje eller beskyttet beskæftigelse. Dette inkluderer ikke kun botilbudspladser, men eksempelvis også socialpædagogisk støtte og dagtilbud til borgere, der opfylder kriterierne for visitation. Kommunerne har således en generel forsyningsforpligtelse ift. alle tilbud efter serviceloven.

Kommunen kan opfylde forsyningsforpligtelsen ved selv at oprette og drive tilbuddene eller ved at indgå aftaler med andre leverandører, herunder private eller selvejende institutioner. Målet er at sikre, at borgere kan få den nødvendige hjælp i overensstemmelse med deres individuelle behov.

Borgerens ret til en ydelse gælder principielt fra den dag, hvor afgørelsen er meddelt eller fra den dag, hvor den ifølge kommunens eller det sociale nævns afgørelse er gældende. Denne ret forsætter, indtil ydelsen ophører efter loven eller afgørelsen, eller kommunen ved en ny afgørelse fratager borgeren ydelsen. Kommunen kan som udgangspunkt ikke udsætte efterlevelse af sin egen visitationsafgørelse og må ikke udsætte eller reducere ydelser af økonomiske grunde eller for bevidst at skabe ventelister for at undgå overkapacitet. I praksis vil der under alle omstændigheder kunne forekomme kortvarig ventetid ifm. den konkrete udmøntning af en afgørelse og tilrettelæggelse af indsatsen, fx ifm. matchning mellem borger og hjemmevejleder.

Direktionen

Rådhuset.
1550 København V.

Telefon
33 66 33 66

E-mail
GQ0U@kk.dk

www.kk.dk

Anvisning til egen bolig eller visitation

Socialforvaltningens målgruppe af borgere, som har behov for en egnet boform til at understøtte deres livsførelse, vil enten blive anvist en almen bolig eller visiteret til et egnet tilbud efter serviceloven, herunder et midlertidigt eller varigt botilbud.

Botilbudsområdet

Borgere kan enten visiteres til et midlertidigt (servicelovens § 107) eller længerevarende botilbud (servicelovens § 108 og almenboliglovens § 105).

Ankestyrelsen og Tilsynet med kommunerne har med en række afgørelser og udtalelser præciseret den juridiske ramme, hvor det fremhæves, at opretholdelse af ventelister til botilbud ikke er lovligt. Dog tillader tilsynet en kortvarig ventetid, der skal afpasses individuelt i henhold til den enkeltes behov ([Folketinget 2015](https://www.ft.dk/samling/20151/almDEL/sou/bilag/61/1567757.pdf)<https://www.ft.dk/samling/20151/almDEL/sou/bilag/61/1567757.pdf>). Forvaltningen er forpligtet til kontinuerligt at arbejde på at minimere denne ventetid og matche borgere med passende tilbud så hurtigt som muligt efter visitationen.

På botilbudsområdet i Københavns Kommunes Socialforvaltning er det ikke alene er "ancienniteten" på listen, som afgør, hvornår borgere tilbydes en botilbudsplads. Forvaltningen foretager løbende vurderinger af borgernes aktuelle behov, hvilket fx betyder, at en borger med et akut behov vil blive tilbudt botilbudsplads, selvom borgeren er nyvisiteret.

I 2017 kortlagde Socialforvaltningen udfordringen med ventelister på botilbudsområdet og den ubalance, der eksisterer mellem den tilgængelige kapacitet og behovet for botilbud. Forvaltningen har siden da arbejdet kontinuerligt og målrettet på at nedbringe udfordringen. På trods af iværksatte tiltag er der fortsat en udfordring med ventelister på grund af øget behov og mangel på passende tilbud, især for grupper som normalt begavede borgere med autisme, udadreagerende adfærd og borgere med komplekse socialpsykiatriske problemstillinger.

Socialforvaltningen har også siden 2017 regelmæssigt fremlagt status for udviklingen i ventelisterne på botilbudsområdet og forvaltningens initiativer for Socialudvalget og Borgerrådgiveren.

Socialforvaltningen sonderer i den forbindelse – og i sit interne arbejde – mellem netto- og bruttoventende borgere.

Nettoventende inkluderer borgere, hvor forvaltningen har pligt til at finde et konkret og egnet botilbud, men hvor borgeren endnu ikke har modtaget tilbud eller er flyttet ind. Dette gælder både borgere uden en botilbudsplads og borgere på botilbud, der har brug for et andet botilbud end det nuværende for at møde borgerens ændrede behov.

Bruttoventende omfatter derimod kun de borgere, hvor kommunen allerede har opfyldt sin forsyningsforpligtelse. Disse borgere har således fået tilbudt et konkret og egnet botilbud, men kan fx have udnyttet sin selvbestemmelsesret og takket nej af forskellige årsager og har ønsket at vente på en ledig plads et andet sted. De to borgergrupper er separate og har ikke overlap.

I denne besvarelse fremgår tal fra den seneste orientering til Borgerrådgiveren, da denne inkluderer opgørelser over samtlige brutto- og nettoventende.

Ventelisterne på botilbudsområdet er opdelt på hhv. handicap-, psykiatri- og udsatteområdet. Således er Borgerrådgiveren og Socialudvalget orienteret om, at Borgercenter Handicap pr. 3. januar 2024 havde i alt 56 nettoventende borgere. Heraf var 41 borgere godkendt til midlertidigt botilbud, mens 15 var godkendt til et længerevarende tilbud. Af de 56 nettoventende borgere havde 18 modtaget et boligtilbud, som de enten afventede at tage stilling til eller flytte ind i. Borgercenter Handicap havde pr. 3. januar 2024 i alt 70 bruttoventende borgere.

Borgercenter Voksne havde pr. 1. januar 2024 i alt 98 nettoventende borgere inden for psykiatriområdet. Af disse var 75 borgere godkendt til et midlertidigt botilbud og 23 borgere til et længerevarende botilbud. Af de 98 nettoventende borgere havde 17 borgere modtaget et boligtilbud, men var endnu ikke flyttet ind eller havde ikke besluttet, om de vil acceptere tilbuddet. Borgercenter Voksne havde pr. 1. januar 2024 i alt 118 bruttoventende borgere inden for psykiatriområdet. Af disse var 24 borgere godkendt til et midlertidigt botilbud, mens 94 borgere var godkendt til et længerevarende botilbud.

På udsatteområdet havde Borgercenter Voksne pr. 1. januar 2024 i alt 23 nettoventende borgere. Af disse var 14 borgere godkendt til et midlertidigt botilbud, mens 9 borgere var godkendt til et længerevarende botilbud. Ingen af de 23 nettoventende borgere havde på tidspunktet modtaget et tilbud om en konkret og egnet plads, som de afventede at tage stilling til eller flytte ind i. Borgercenter Voksne havde pr. 1. januar 2024 en bruttoventende borger på udsatteområdet.

Socialforvaltningens arbejde med forsyningsforpligtelsen på botilbudsområdet

For så vidt angår overensstemmelsen mellem Københavns Kommunes praksis og den juridiske ramme på området, henvises til Ankestyrelsens aktuelle overvejelser ift. evt. at rejse en tilsynssag mod kommunen. Socialforvaltningen har i juli 2022 og februar 2024 på anmodning fra Ankestyrelsen sendt skriftlige udtalelser vedr. kommunens status med ventelister og beskrevet de tiltag, der er iværksat for at nedbringe ventelisterne til botilbud gennem omdannelse og oprettelse af ny intern kapacitet, bedre udnyttelse af den eksisterende og køb af eksterne pladser. Socialforvaltningen har senest i september 2024 rettet henvendelse til Ankestyrelsen i forlængelse af den politiske aftale om Budget 2025 for at orientere styrelsen om de i aftalen indeholdte initiativer på området, jf. nedenfor.

Øget botilbudskapacitet

I bestræbelserne på at tilpasse sig det stigende behov for botilbud arbejder Københavns Kommune målrettet på at udvide og modernisere egen kapacitet på botilbudsområdet. Dette inkluderer udvidelsen i antallet af interne pladser både gennem anlægsbevillinger og planlægningsbevillinger.

Derudover har Københavns Kommune søgt og fået andel i den botilbudspulje for 2024, som indgik i aftalen om kommunernes økonomi for 2024. Kommunen har også ansøgt om og fået midler fra den tilsvarende pulje for 2025 og 2026. Lånedispositionen er på 99,6 mio. kr. for 2024, 108,2 mio. kr. for 2025 og 115,5 mio. kr. for 2026. De penge, som kommer fra lånepuljen, er øremærket konkrete projekter, som allerede er planlagt, og som primært omhandler pladser relateret til forsyningsforpligtelsen.

Faglig omstilling

Udover at forvaltningen er ved at udbygge egen kapacitet på botilbudsområdet, arbejder forvaltningen målrettet på at forebygge behov for botilbud og tilvejebringe et bedre match mellem udbud og efterspørgsel. Aktuelt er Socialforvaltningens visitationspraksis ved at blive evalueret som led i koncernanalysen for at vurdere det nuværende serviceniveau for boligtilbud og bostøtte i forhold til lovkrav.

Fsva. borgere, der ikke længere har behov for at bo i et botilbud, arbejder forvaltningen med at øge flowet ud af botilbuddene til egen bolig med støtte og tilpasse tilbudsviften til den efterspørgsel, der dels ses nu og som fremadrettet forventes blandt de ventende borgere, fx til nye og voksende målgrupper.

På psykiatriområdet omlægger Borgercenter Voksne bl.a. en række længerevarende § 108-pladser til midlertidige § 107-pladser for at imødekomme skiftet i behov som en del af arbejdet med bolig- og hjemløserereformen. Derudover omlægges et af borgercentrets § 107-tilbud til et ungetilbud. Forvaltningen har fra overførselssagen 23/24 modtaget midler til at omlægge 10 § 110-pladser til § 107-pladser og til at udbygge med yderligere 5 § 107-pladser.

Køb af eksterne pladser

Siden kortlægningen af udfordringen med forsyningsforpligtelsen i 2017 er der flere gange blevet tilført midler i budgetaftaler til at nedbringe ventelisterne:

- Budget 2018: 23,3 mio. kr. til service fra 2018 og fremefter til kapacitetsudvidelse og køb af botilbudspladser til borgere med sindslidelser. Derudover 18,5 mio. kr. til service i 2018 og fremefter til kapacitetsudvidelse og køb af pladser i botilbud til borgere med handicap.
- Budget 2019: 12,0 mio. kr. til service fra 2019 og fremefter til køb af 12 pladser til borgere med sindslidelser. Derudover 3,6 mio. kr. til service fra 2019 og fremefter til køb af 3 pladser til borgere med handicap.
- Budget 2020: 9,9 mio. kr. til service i 2020 og fremefter til køb af 21 botilbudspladser til udsatte voksne.
- Budget 2022: 25 mio. kr. i 2022-2025 afsat til at købe botilbudspladser til nettoventende borgere, der har ventet 6 måneder eller længere på en botilbudsplads.
- Budget 2023: 39,4 mio. kr. i 2023 og 55,4 mio. kr. årligt i 2024 og fremefter til køb af pladser, støtteindsatser og øvrige indsatser for at nedbringe ventelisterne.
- Budget 2024: 5,8 mio. kr. årligt i perioden 2024-2027 til at nedbringe ventelisten på botilbudspladser.

Borgercentrene køber generelt eksterne botilbudspladser til borgere med særligt komplekse behov, som ikke kan imødekommes i egne tilbud, eller hvis borgeren ikke vurderes at kunne vente på en ledig botilbudsplads inden for egne tilbud. Forvaltningen har i perioden haft et stigende antal købte pladser for at håndtere udfordringen. I 2023 købte Socialforvaltningen 63 eksterne helårspladser på udsatteområdet, heraf 26 nye. På psykiatriområdet blev der i samme år købt 170 eksterne helårspladser, heraf 48 nye. På handicapområdet blev der i 2023 købt 33 nye eksterne pladser og foretaget 30 revideringer, som er nye eksterne forløb til borgere, som i forvejen havde et forløb i eksterne botilbud.

I budgetaftalen for 2023 vedtog partierne en hensigtserklæring om, at Socialforvaltningen, i samarbejde med Økonomiforvaltningen, skal udarbejde forslag til en plan for, hvordan ventelisten relateret til forsyningsforpligtelsen kan afvikles helt.

Senest har partierne bag Aftale om Københavns Kommunes budget for 2025 afsat 50 mio. kr. årligt fra 2025-2028 mhp. at nedbringe ventelisten på botilbudsområdet. Midlerne er hovedsageligt afsat til køb af pladser til borgere med sindslidelse, handicap og udsatte voksne (49,6 mio. kr. årligt i perioden). Parterne er med aftalen enige om fremadrettet at afsætte midler til køb af pladser, så længe Københavns Kommune ikke selv råder over tilstrækkelig kapacitet. Budgetaftalen skal formelt vedtages i Borgerrepræsentationen d. 3. oktober.

Visitation til skæve boliger

Skæve boliger er en boligform til borgere, som har svært ved at passe ind i et almindeligt boligmiljø. Til hver bebyggelse af skæve boliger er der tilknyttet to sociale viceværter, som hjælper beboerne i dagligdagen. Borgeren har egen lejekontrakt i boligen, og der er derfor ikke tale om et kommunalt tilbud. En sagsbehandler indstiller borgeren til en skæv bolig, hvorefter borgeren kommer på venteliste. Der er pr. september 2024 77 skæve boliger i København. Pr. 4. september 2024 er der 31 borgere, der er visiteret til en skæv bolig, som venter på en ledig bolig. To af de 31 borgere flytter ind i en skæv bolig i oktober 2024.

Boligsocial anvisning til almene familie- og ungdomsboliger

I Københavns Kommune kan borgere efter en konkret og individuel vurdering blive indstillet til en bolig via kommunens boligsociale anvisning, hvis de lever op til fire ligestillede boligsociale kriterier, vedtaget af Borgerrepræsentationen i 1998. Kriterierne er:

1. Kerneopgaven er løsning af påtrængende boligsociale behov for borgere der, ud over at mangle en egnet bolig, også har risiko for andre alvorlige problemer. Løsningen af det boligsociale behov afhjælper disse helt eller delvist.
2. Det forudsættes, at borgeren ikke selv er i stand til at løse boligproblemet på en rimelig måde set ud fra en helhedsvurdering, herunder pågældendes økonomiske forhold.
3. Det er en forudsætning for anvisning af en bolig, at borgeren forventes at kunne tilpasse sig et almindeligt boligmiljø.
4. Borgeren skal have tilknytning til Københavns Kommune

Hvert år indstilles mere end 1.000 husstande via den boligsociale anvisning til en bolig i Københavns Kommune. Borgerne anvises til en bolig, efterhånden som der stilles en bolig til rådighed for den boligsociale anvisning, som matcher borgernes behov, herunder også set ift. hvor akut behovet er. Der anvises derfor ikke efter et ventelisteprincip, men efter en boligliste. I starten af september 2024 er der i alt 715 godkendte borgere på boliglisten, som afventer en ledig bolig i den boligsociale anvisning.

Når borgere anvises en bolig, bliver der altid samtidig foretaget en konkret individuel vurdering af den enkeltes behov for medfølgende støtte. Det er frivilligt, om anviste beboere vil modtage Socialforvaltningens støtte.

Socialpædagogisk støtte

I 2022 oplevede Socialforvaltningen lange ventetider på opstart af socialpædagogisk støtte i eget hjem efter servicelovens § 85-støtte, og der blev derfor igangsat en handleplan for at sikre overholdelsen af forsyningsforpligtelsen. Ventetiden er faldet siden da. Der kan dog forekomme ventetid på opstart af § 85-støtte, herunder også for de borgere, som er på venteliste til botilbud.

I Psykiatrienheden er der pr. 31. august 2024 10 personer i alt på venteliste til §85-støtte.

I Hjemløse- og Udsatteenheden er der ved ACT-ydelsen (Assertive Community Treatment) pr. 11. juni 2024 21 borgere på venteliste til §85a. I Hjemløse- og Udsatteenheden er der aktuelt oprettet yderligere et ACT-team og rekrutteringen af medarbejdere til det nyoprettede team er i gang. Det forventes, at det nye team har opstart inden udgangen af 2024, og at antallet på venteliste vil falde. Et fuldt ACT-team kan yde § 85a-støtte til op til 40 borgere.

Socialforvaltningen følger kapacitetsudnyttelsen i begge enheder for at sikre, at tilgangen af nye sager matcher kapaciteten og arbejder kontinuerligt med at finde løsninger på den stigende efterspørgsel. Dette inkluderer udvikling og implementering af forbyggende indsatser, tæt ledelsesmæssig opfølgning på igangsatte forløb og effektivisering af driften fx ved at anvende gruppeforløb og digitale værktøjer.

I Aftale om Københavns Kommunes budget for 2025, som nævnt ovenfor i afsnittet Botilbudsområdet, er der af de afsatte 50 mio. kr. årligt fra 2025-2028 mhp. at nedbringe ventelisten på botilbudsområdet, afsat 422 t.kr. til ansættelse af socialpædagogisk personale (§85 støtte) til borgere med sindslidelse. En hjemmevejleder er normeret til at kunne varetage § 85-støtte for 12 antal borgerforløb. Budgetaftalen skal formelt vedtages i Borgerrepræsentationen d. 3. oktober.

Dagtilbud og aflastningsophold

Forvaltningen oplever kapacitetsudfordringer på hhv. dagtilbud og aflastning for børn og unge på handicapområdet. Begge udfordringer blev fremlagt som en specifik udfordring ifm. budgetforhandlingerne for 2025, jf. nedenfor.

Dagtilbud

Der har været en markant stigning i antallet af unge med handicap, der ansøger om dagtilbud. Socialforvaltningen modtager årligt ca. 30-40 dimittender fra særligt tilrettelagte ungdomsuddannelser (UiU og STU) med behov for dagtilbud. En undergruppe på 5-10 dimittender har særligt indgribende handicaps og har behov for et skærmet dagtilbud. De fleste borgere er unge, der endnu bor hjemme hos deres forældre.

Det er Børne- og Ungdomsforvaltningen, der driver og visiterer til uddannelserne - og når man er i målgruppe for et sådant uddannelsesstilbud, er man på grund af sin funktionsnedsættelse som udgangspunkt også i målgruppe for et efterfølgende dagtilbud, når man har afsluttet sit skole- eller uddannelsesstilbud.

Socialforvaltningen har frem til nu håndteret det stigende pres ved at visitere flere borgere til forvaltningens eksisterende dagtilbud, end der er pladser til. Den nuværende dagtilbudskapacitet til målgruppen er derfor fuldt udnyttet, og det vurderes, at Socialforvaltningen over de kommende to år kommer til at mangle ca. 45 pladser til fortrinsvis unge, der endnu bor hjemme hos deres forældre. Afgangen for de ældste dagtilbudsbrugere er ikke tilsvarende den aktuelle tilgang.

Aflastning

Målgruppen af børn med betydelige, varige handicaps er mere end fordoblet siden 2019, hvor ca. 900 børn og unge fik en foranstaltningsindsats fra Borgercenter Handicap. I 2023 var tallet steget til ca. 2.100. Flere børn har derfor i dag behov for et aflastningsophold (støtteophold) uden for hjemmet.

De senere år er den stigende efterspørgsel håndteret gennem at reducere de aflastningspakker, de enkelte børn modtager (herunder gennem kortere forløb, lavere hyppighed og/eller færre timers aflastning).

Stigningen har dog nu resulteret i en venteliste på 24 børn og unge til aflastningstilbud, med en forventet ventetid på over ét år for nye ansøgere. Ventelister er en forholdsvis ny problematik på dette område, og den formodede ventetid er således opgjort på baggrund af forventning til forløbslængder og -omfang i forhold til den samlede kapacitet.

Med henblik på at udbygge kapaciteten på de to områder og imødegå ventelister, fremlagde forvaltningen i Budget 2025 to budgetnotater (specifikke udfordringer) vedr. at etablere et nyt dagtilbud på adressen Bogholder Allé (SO26a) samt at udvide og tilpasse kapaciteten på tilbuddene Kvisten og Sneglen (SO26b). Budgetnotaterne blev ikke løftet ved budgetforhandlerne. Socialforvaltningen arbejder på at løse udfordringerne, som de to budgetnotater adresserer, på anden vis, og det vil indgå i forvaltningens dialog med Socialudvalget om udmøntningen af Budget 2025.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mikkel Boje', written in a cursive style.

Mikkel Boje

Administrerende direktør